

Sygn. akt I ACa 817/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Danuta Jezierska (spr.)
Sędziowie:	SA Mirosława Gołuńska SA Edyta Buczkowska-Żuk
Protokolant:	sekr. sądowy Justyna Kotlicka

po rozpoznaniu w dniu 26 lutego 2014 r. na rozprawie w Szczecinie

sprawy z powództwa J. P. (1), K. Z., Z. I., M. R., M. S.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S.

o uchylenie uchwały i ustalenie

na skutek apelacji powodów J. P. (1), K. Z., M. R. i M. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie

z dnia 28 maja 2013 r., sygn. akt I C 653/11

I. *uchyla zaskarżony wyrok w zakresie oddalenia roszczenia o ustalenie nieważności wyboru członków Rady Nadzorczej przez Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni w dniach 17, 20, 21, 22, 27, 28, 29 i 30 czerwca 2011 r. i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego,*

II. *oddala apelację w pozostałej części.*

E. Buczkowska-Żuk D. Jezierska M. Gołuńska

Sygn. akt I ACa 817/13

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 maja 2013 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie oddalił powództwo J. P. (1), K. Z., Z. I., M. R. i M. S. przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. o uchylenie uchwał nr (...) oraz uchwał w przedmiocie udzielenia absolutorium członkom Rady Nadzorczej Spółdzielni (...), W. G., A. G., Z. I., Z. L., J. P. (1), A. P. (1), M. R., M. S., L. T., G. W., K. Z. a także uchwał w sprawie wyboru do Rady Nadzorczej Spółdzielni (...), L. J., H. J., D. Ł., H. M.,

J. K., R. S., T. Ś., E. R., J. S. (1), J. S. (2), G. W., uchwały w sprawie rozpatrzenia sprawozdania Rady Nadzorczej a nadto o ustalenie, że głosowanie w przedmiocie przeprowadzenia wyborów członków Rady Nadzorczej w dniach 17-30 czerwca 2011 było nieważne. Sąd orzekł też o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy ustalił, że M. R., J. P. (1), K. Z., M. S. i Z. I. są członkami Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. i do czerwca 2011 r. byli członkami Rady Nadzorczej tej spółdzielni. Spółdzielnia dzieli się na osiedla: W. H., U., Ś., C., S., M. W okresie od października do grudnia 2010 r. Regionalny Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych w S. przeprowadził lustrację pełnej działalności Spółdzielni Mieszkaniowej (...) za okres od 1 stycznia 2007 r. do 31 grudnia 2009 r. Przedmiotem badania lustracyjnego były m.in.: zagadnienia organizacyjne i samorządowe Spółdzielni, gospodarka zasobami mieszkaniowymi, gospodarka remontowa w zasobach, gospodarka finansowa Spółdzielni. Praca Rady Nadzorczej została w tym protokole oceniona pozytywnie. Lustrator stwierdził, że Rada właściwie realizowała zadania nadzorczo – kontrolne wobec zarządu i nadzór nad działalnością Spółdzielni.

Zarząd Spółdzielni zwołał Walne Zgromadzenie Spółdzielni w 8 częściach w dnia 17 – 30 czerwca 2011 r. W ogłoszeniu wywieszonym w dniu 27 maja 2011 r. wskazano termin i miejsce poszczególnych części oraz porządek obrad. Porządek obejmował 23 punkty. W treści ogłoszenia zarząd poinformował nadto, że na zebraniu grupy mieszkańców osiedla (...) przegłosowano wniosek o umieszczenie w porządku obrad Walnego Zgromadzenia uchwały o podziale Spółdzielni oraz wyodrębnieniu nowej w ramach osiedla (...). Ze względu na poważne konsekwencje finansowo-organizacyjne dla mieszkańców jakie niesie za sobą podjęcie uchwały w tym zakresie zarząd zwracał się i przybycie członków Spółdzielni na Walne Zgromadzenie w celu wyrażenia opinii w powyższej sprawie poprzez głosowanie nad przyjęciem bądź odrzuceniem w/w projektu uchwały. Projekt porządku obrad został przesłany Radzie Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w dniu 24 maja 2011 r. Na posiedzeniu Rady Nadzorczej w dniu 26 maja 2011 r. Rada zobowiązała Zarząd do przedłożenia wniosków zgłoszonych na osiedlowych zebraniach mieszkańców do rozpatrzenia na Walnym Zgromadzeniu oraz do wyjaśnienia podstawy prawnej umieszczenia w porządku obrad pkt (...) Ponadto zaopiniowała negatywnie pkt (...) Pismem z dnia 6 czerwca 2011 r. Zarząd odpowiedział na uwagi Rady Nadzorczej do projektu porządku obrad. Pismem z dnia 9 czerwca 2011 r. przesłanym do Rady Nadzorczej w dniu 13 czerwca 2011 r. Zarząd Spółdzielni poinformował Radę o zmianach w porządku obrad, które dotyczyły m.in.:

- pkt (...), który po zmianie przewidywał podjęcie uchwały w sprawie podziału zysku z działalności gospodarczej za 2010 r.

- pkt (...), który po zmianie przewidywał podjęcie uchwały w sprawie wprowadzenia zmian do Regulaminu Rady Nadzorczej i został wprowadzony na wniosek uprawnionej grupy członków Spółdzielni.

O zmienionym porządku obrad zawiadomiono ogłoszeniem z dnia 13 czerwca 2011 r.

Walne Zgromadzenie Spółdzielni poprzedzone było zebraniem ośmiu grup członkowskich, które odbyły się w okresie od 16 – 19 maja 2013 r. Podczas zebrań członkowie poszczególnych grup zgłaszali kandydatów na zbliżające się wybory do Rady Nadzorczej. Na zebraniu grup członkowskich W. i C. zgłoszono: K. Z. (26 głosów poparcia), H. J. (16 głosów poparcia), Z. I. (24 głosy poparcia), K. D. (26 głosów poparcia). Na zebraniu grup członkowskich W. zgłoszono: J. B. (22 głosy poparcia), T. Ś. (21 głosów poparcia), J. S. (1) (24 głosy poparcia). Na zebraniu grup członkowskich S. i U. zgłoszono: J. P. (2) (13 głosów poparcia) i J. S. (2) (22 głosów poparcia). Na zebraniu grup członkowskich Ś. i M. zgłoszono: L. J. (15 głosów poparcia), H. M. (12 głosów poparcia), R. S., H. R., M. P..

W dniach od 17 do 30 czerwca 2011 r. odbyło się Walne Zgromadzenie Spółdzielni Mieszkaniowej(...)w S. w ośmiu częściach:

- w dniu 17 czerwca 2011 r. I część grupy członkowskiej C.

- w dniu 20 czerwca 2011 r. II część grupy członkowskiej S. i członków oczekujących,

- w dniu 21 czerwca 2011 r. III część grupy członkowskiej M.

- w dniu 22 czerwca 2011 r. IV część grupy członkowskiej Ś.,
- w dniu 27 czerwca 2011 r. V część grupy członkowskiej U.,
- w dniu 28 czerwca 2011 r. VI część grupy członkowskiej W.
- w dniu 29 czerwca 2011 r. VII część grupy członkowskiej W.,
- w dniu 30 czerwca 2011 r. VIII część grupy członkowskiej W.

Na każdej z ośmiu części Walnego Zgromadzenia dokonano otwarcia zebrania, wyboru komisji mandatowo – skrutacyjnej, wyboru prezydium zebrania, przyjęcia porządku obrad. Porządki obrad na poszczególnych częściach zawierały te same punkty, przy czym realizowane one były w różnej kolejności.

Walne Zgromadzenie dokonało rozpatrzenia sprawozdania Rady Nadzorczej, a następnie przeprowadziło głosowanie w tej sprawie. Przed głosowaniem prezes Spółdzielni M. B. omówił niektóre elementy sprawozdania i wskazał jakie są uwagi zarządu do jego treści. Na temat sprawozdania wypowiadał się również przewodniczący Rady J. P. (3) oraz niektórzy członkowie Rady. Na V części Walnego Zgromadzenia odczytane zostało pismo W. S. – członka Spółdzielni, które zawierało krytykę działalności Rady Nadzorczej. Głosowanie nad sprawozdaniem było jawne. Za przyjęciem sprawozdania głosowały 271 osób przeciw 334 osoby. Walne Zgromadzenie przeprowadziło nadto głosowanie w sprawie udzielenia absolutorium członkom Rady Nadzorczej za 2010 r. Głosowanie w tej kwestii na I części Walnego Zgromadzenia odbyło się jawnie, ponieważ nikt nie składał wniosku o przeprowadzenie tajnego głosowania. Na pozostałych częściach głosowania w sprawie absolutorium dla członków Rady Nadzorczej odbywało się tajnie na wniosek 1/5 członków obecnych na kolejnych częściach Walnego Zgromadzenia. Uchwałą nr (...) Walne Zgromadzenie udzieliło absolutorium R. S.. Pozostali członkowie Rady Nadzorczej: W. C. (1), W. G., A. G., Z. I., Z. L., J. P. (1), A. P. (1), M. R., M. S., L. T., G. W., K. Z. nie otrzymali absolutorium.

Podczas Walnego Zgromadzenia przeprowadzono wybory do Rady Nadzorczej. Kandydatury zgłaszane były pisemnie oraz przez zebrania rad osiedlowych. Kandydaci złożyli przed pierwszą częścią Walnego Zgromadzenia pisemne oświadczenia o wyrażeniu zgody na kandydowanie oraz o tym że nie są kierownikami bieżącej działalności gospodarczej Spółdzielni, nie są pełnomocnikami zarządu Spółdzielni, nie pozostają z członkami zarządu i kierownikami bieżącej działalności gospodarczej Spółdzielni w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej lub w drugim stopniu w linii bocznej, nie byli prawomocnie skazani za przestępstwo umyślne przeciwko mieniu, dokumentom, lub przestępstwo karno-skarbowe i nie są zadłużeni wobec Spółdzielni.

Przed Walnym Zgromadzeniem oraz w jego toku niektórzy członkowie Spółdzielni rozdawali innym członkom ulotki, które agitowały do głosowania na poszczególnych kandydatów. Wśród kandydatów wymienionych na ulotkach wymieniano następujące osoby: K. G., D. Ł., H. J., J. S. (2), J. S. (1), L. J., G. W., H. M., E. R., J. K., S. R., T. Ś., A. P. (2).

Po przedstawieniu kandydatów odbyło się głosowanie tajne. Do Rady Nadzorczej wybrani zostali:

- K. G. 445 głosów
- D. Ł. 426 głosów
- H. J. 407 głosów
- J. S. (2) 345 głosów
- J. S. (1) 338 głosów
- L. J. 337 głosów

- G. W. 334 głosy
- H. M. 324 głosy
- E. R. 271 głosów
- J. K. 269 głosów
- S. R. 257 głosów
- T. Ś. 254 głosy.

Jeden z członków Rady Nadzorczej – R. S. został wybrany do Rady na trzecią z kolei kadencję.

Kolejnym punktem obrad było podjęcie uchwały w sprawie wniosku grupy członków o podział Spółdzielni i utworzenia nowej z osiedla (...). Wniosek ten został zgłoszony przez M. R. członka ustępującej Rady Nadzorczej na zebraniu grupy członkowskiej. Uchwała poddana pod głosowanie na wszystkich częściach Walnego Zgromadzenia dotyczyła wyrażenia opinii w sprawie wniosku o podział Spółdzielni i utworzenia nowej z Osiedla (...) i miała na celu przeprowadzenie sondażu na ten temat wśród członków Spółdzielni. Za uchwałą głosowało 18 członków, przeciw – 644 członków.

Kolejnym punktem porządku obrad było podjęcie uchwały w sprawie podziału zysku z działalności gospodarczej za 2010 r. Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr (...) w sprawie podziału zysku z działalności gospodarczej za 2010 r. w kwocie 1.338.702,04 zł, zgodnie z którą część zysku w kwocie 972.631,73 zł przeznaczono na niedobór gospodarki zasobami mieszkaniowymi w roku 2011, a kwotę 366.070,31 zł przeznaczono na fundusz remontowy. Za uchwałą głosowało 322 członków, przeciw – 22 członków.

Walne Zgromadzenie przeprowadziło też głosowanie nad projektem uchwały w sprawie uchylecia uchwały nr (...) z dnia 7 lipca 2010 r. Po odczytaniu projektu uchwały Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr (...) zgodnie z którą na podstawie art. 42 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze uchyliło uchwałę Walnego Zgromadzenia nr (...) z dnia 7 lipca 2010 r. Za podjęciem uchwały głosowało 119 członków, przeciw – 75 członków.

Kolejny punkt porządku obrad dotyczył kwestii podjęcia uchwały w sprawie oznaczenia priorytetów działalności Spółdzielni w zakresie prac remontowo – modernizacyjnych. Po odczytaniu projektu uchwały Walne Zgromadzenie podjęło uchwałę nr (...) na podstawie § 23 pkt 1 statutu, zgodnie z którą w celu zapewnienia właściwego stanu technicznego i estetycznego nieruchomości wchodzących w skład zasobów mieszkaniowych Spółdzielni Mieszkaniowej (...) ustalono priorytety w zakresie prac remontowo – modernizacyjnych. Jednocześnie ustalono, że tracą moc uchwały Walnego Zgromadzenia nr (...) i (...) z dnia 7 lipca 2010 r.

Ponadto Walne Zgromadzenie podjęło 19 uchwał w sprawie zmian Statutu Spółdzielni Mieszkaniowej (...).

Po zakończeniu każdej części Walnego Zgromadzenia karty z głosowań tajnych wyjęto z urn i umieszczono w kopertach zabezpieczonych banderolami z pieczętką Spółdzielni i podpisami członków Spółdzielni. Komisje złożone z przedstawiciela komisji mandatowo – skrutacyjnej, przedstawiciela Rady Nadzorczej, przewodniczących poszczególnych części Walnego Zgromadzenia i pracownika Spółdzielni umieściła koperty z kartami do głosowania w kasy pancernej w Spółdzielni. Zabezpieczenia kopert były nienaruszone. Jedynie po I części Walnego Zgromadzenia w dniu 17 czerwca 2011 r. karty do głosowania zostały umieszczone najpierw w szafie biurowej nr (...) w budynku siedziby Spółdzielni, do której klucz powierzono M. M. – przewodniczącemu komisji mandatowo – skrutacyjnej. W dniu 20 czerwca 2011 r. koperty z kartami do głosowania z głosowań tajnych zostały przeniesione z szafy nr (...) do kasy pancernej. Czynności przenoszenia dokonano komisyjnie przy udziale przewodniczącego komisji mandatowo – skrutacyjnej, T. P. i K. Z.. Członkowie komisji podczas czynności sprawdzili zabezpieczenie kopert i stwierdzili, że nie

zostały one naruszone. Kluczem do kasy pancерnej, w której złożono koperty z kartami do głosowania dysponowała kasjerka zatrudniona w Spółdzielni.

W dniu 4 lipca 2011 r. odbyło się zebranie komisji mandatowo – skrutacyjnych wybranych w trakcie Walnego Zgromadzenia. Na zebraniu stawiło się 21 członków komisji, których podzielono na 7 trzyosobowych komisji po 3 osoby, z których każda liczyła głosy oddane w głosowania tajnych. Z poszczególnych komisji wybrano przedstawicieli, którzy pobrali z kasy pancерnej zabezpieczone koperty z kartami do głosowania. Członkowie komisji po zapoznaniu się ze stanem kopert stwierdzili, że wszystkie koperty są zabezpieczone prawidłowo, a zabezpieczenia nie zostały naruszone. Każda z 7 komisji otrzymała trzy losowo wybrane koperty zawierające karty do głosowania dotyczące: wyborów do Rady Nadzorczej, absolutorium dla członków Rady Nadzorczej i absolutorium dla członków zarządu Spółdzielni.

Poszczególni kandydaci do Rady Nadzorczej otrzymali następującą ilość głosów:

- E. B. 223 głosy
- J. B. 185 głosów
- W. C. (1) 173 głosy
- K. D. 118 głosów
- K. G. 445 głosów
- W. G. 193 głosy
- A. G. 176 głosów
- Z. I. 175 głosów
- H. J. 407 głosów
- L. J. 337 głosów
- J. K. 269 głosów
- D. Ł. 426 głosów
- H. M. 324 głosy
- J. P. (1) 177 głosów
- A. P. (2) 163 głosy
- E. R. 271 głosów
- S. R. 257 głosów
- M. S. 201 głosów
- R. S. 401 głosów
- J. S. (1) 338 głosów
- Z. S. 110 głosów

- J. S. (2) 345 głosów
- T. Ś. 254 głosy
- J. W. 219 głosów
- G. W. 334 głosy
- K. Z. 234 głosy

Liczenie wyników głosowań nad udzieleniem absolutorium członkom Rady Nadzorczej obejmowało głosowania tajne, które odbyły się na II – VIII części Walnego Zgromadzenia. Z uwagi na to, że głosowanie w kwestii absolutorium na I części było jawne wyniki tego głosowania zostały wpisane do protokołu prac komisji mandatowo – skrutacyjnych. Komisja potwierdziła prawidłowość wyników tego głosowania.

W dniu 11 lipca 2011 r. odbyło się zebranie kolegium Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej w S., w którym brali udział przewodniczący i sekretarze wszystkich ośmiu części Walnego Zgromadzenia. Kolegium stwierdziło wyniki głosowań nad poszczególnymi uchwałami.

W Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. obowiązywał Statut Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z dnia 24 czerwca 1995 r. zmieniany w latach 2001 – 2009 r. i Regulamin Zebrań Osiedlowych mieszkańców – członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. uchwalony przez Radę Nadzorczą w dniu 29 kwietnia 2010 r.

Sąd Okręgowy mając na uwadze takie ustalenia powództwo uznał za bezzasadne.

Sąd wskazał, że powodowie ostatecznie domagali się uchylecia (...)uchwał Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S., które odbyło się w 8 częściach w dniach 17 – 30 czerwca 2011 r., a nadto o ustalenie, że głosowanie w przedmiocie przeprowadzenia wyborów członków Rady Nadzorczej w dniach 17-30 czerwca 2011 było nieważne. Dokonał analizy art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze, również w kontekście zmian przepisów tej ustawy z czerwca 2005 r. i wskazał, że zmiany te doprowadziły do poszerzenia kontroli sądowej uchwał podejmowanych przez walne zgromadzenie. Po nowelizacji art. 42 uchwały obowiązują wszystkich członków oraz organy spółdzielni, uchwały sprzeczne z ustawą są nieważne ex lege a uchwała niesprzeczna z przepisem prawa, ale w inny sposób naruszająca porządek prawny (sprzeczna z postanowieniami statutu, dobrymi obyczajami, godząca w interesy spółdzielni, wydana w celu pokrzywdzenia członka) podlega uchyleciu przez sąd. Żądaniem powództwa może być: stwierdzenie nieistnienia uchwały i stwierdzenie nieważności uchwały w trybie powództwa z art. 189 k.p.c. oraz uchylene uchwały w oparciu o § 3-8 art. 42 ustawy Pr. sp.

Sąd wskazał, że powodowie początkowo nieprecyzyjnie określali swoje żądanie domagając się „unieważnienia” uchwał bądź ich uchylecia. W kolejnych pismach procesowych używali tych określeń zamiennie. Swoje stanowisko sprecyzowali w piśmie z dnia 2 marca 2012 r. i na rozprawie w dniu 22 czerwca 2012 r., gdzie jednoznacznie wskazali, że w odniesieniu do zaskarżonych uchwał domagają się ich uchylecia, a dodatkowo jako odrębne żądanie zgłaszają roszczenie o ustalenie, że głosowanie w sprawie wyborów do Rady Nadzorczej było nieważne. Zaskarżone przez powodów uchwały zostały podjęte na Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się w ośmiu częściach w dniach od 17 – 30 czerwca 2011 r., natomiast pozew w niniejszej sprawie został złożony w dniu 5 lipca 2011 r., przy czym dotyczył on tylko części zaskarżonych ostatecznie uchwał. Żądania uchylecia uchwały nr (...) w sprawie uchylecia uchwały Walnego Zgromadzenia nr (...) z dnia 7 lipca 2010 r., uchwały nr (...) w sprawie ustalenia priorytetów w zakresie prac remontowo modernizacyjnych i uchwał nr(...) – (...)w sprawie wprowadzenia zmian do statutu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. powodowie zgłosili dopiero w piśmie procesowym z dnia 2 marca 2012 r., złożonym w dniu 5 marca 2013 r., a zatem już po upływie sześciotygodniowego terminu o jakim mowa w art. 42 § 6 Prawa spółdzielczego. Skutkiem uchybienia tego terminu, który jest terminem prawa materialnego jest utrata roszczenia w zakresie zaskarżenia w/w uchwał i z tego względu powództwo o uchylene uchwał nr (...) podlegało oddaleniu. Nadto powodowie w odniesieniu do tych uchwał nie podnieśli żadnych zarzutów, a tym samym nie wykazali, że

uchwały te były sprzeczne z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godziły w interesy spółdzielni albo miały na celu pokrzywdzenie jej członków. W odniesieniu do pozostałych uchwał wymienionych w pozwie, pismach procesowych oraz oświadczeniu złożonym na rozprawie w dniu 22 czerwca 2012 r. Sąd przyjął, że powodowie zachowali termin do ich zaskarżenia. Sąd dokonał oceny skutecznie zaskarżonych uchwał pod kątem ich sprzeczności: 1/ z postanowieniami statutu, 2/ z dobrymi obyczajami oraz czy ewentualnie 3/ godzą one w interes spółdzielni bądź 4/czy mają na celu pokrzywdzenie jej członków. Sąd wskazał, że powodowie podnosili też w odniesieniu do niektórych uchwał zarzut ich niezgodności z ustawą, ale skoro nie wnosili o ustalenie, że zaskarżone uchwały są nieważne to nie zachodziła potrzeba oceny czy skarżone uchwały są sprzeczne z ustawą. Podkreślił, że co do zasady niezgodność uchwały z postanowieniami statutu może się wyrażać zarówno w treści uchwały, jak i w wadach postępowania prowadzącego do jej wydania. Po analizie materiału dowodowego Sąd doszedł do przekonania, że zarzut braku konsultacji porządku obrad Walnego Zgromadzenia z Radą Nadzorczą nie znajduje oparcia zebranych dowodach, gdyż wynika z nich, że pierwotny projekt porządku obrad został przesłany Radzie Nadzorczej Spółdzielni Mieszkaniowej w dniu 24 maja 2011 r., Rada obradowała nad nim na posiedzeniu plenarnym w dniu 26 maja 2011 r. i zobowiązała Zarząd do przedłożenia wniosków zgłoszonych na osiedlowych zebraniach mieszkańców do rozpatrzenia na Walnym Zgromadzeniu oraz do wyjaśnienia podstawy prawnej umieszczenia w porządku obrad pkt 12. Ponadto zaopiniowała negatywnie pkt 19, 20 i 21. Pierwszy projekt porządku obrad został wywieszony w dniu 27 maja 2011 r., a zatem już po wyrażeniu opinii na jego temat przez Radę Nadzorczą. Okoliczność, że Zarząd nie uwzględnił krytycznych uwag zgłoszonych przez Radę do projektu porządku obrad nie jest równoznaczny z brakiem konsultacji, albowiem wyniki konsultacji nie są wiążące dla Zarządu. W tym stanie rzeczy zarzut powodów dotyczący braku konsultacji uznać należało za chybiony. Sąd podkreślił, że zaproponowany porządek obrad spełniał wymogi określone w § 25 Statutu co do treści i terminu ogłoszenia i został przyjęty na każdej części Walnego Zgromadzenia w drodze głosowania, przy czym na niektórych częściach członkowie Spółdzielni zmienili kolejność realizowania poszczególnych punktów porządku obrad, co było dopuszczalne w świetle § 6 Regulaminu Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...). Wszystkie sprawy objęte tym porządkiem były przedmiotem rozpoznania na Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się w dniach 17 – 30 czerwca 2011 r. Wbrew też stanowisku powodów przepis art. 38 § 1 pkt 2 ustawy Pr. spół. i § 23 pkt 2 Statutu przewiduje rozpatrzenie sprawozdania i podjęcie uchwały w kwestii sprawozdania Rady Nadzorczej i możliwość dyskusji w tym przedmiocie. Za niezasadny Sąd uznał także zarzut wadliwego procedowania w przedmiocie udzielenia absolutorium poszczególnym członkom Rady. Sąd wskazał, że prawo spółdzielcze nie przewiduje podejmowania uchwał w tej kwestii, ale również nie zawiera takiego zakazu, natomiast art. 38 § 2 pr. sp. przewiduje, że statut może zastrzec do wyłącznej właściwości walnego zgromadzenia podejmowanie uchwał również w innych sprawach. W hierarchii organów Spółdzielni Walne Zgromadzenie jest organem najwyższym, a jego uchwały są emanacją woli członków Spółdzielni. Podjęcie uchwały w przedmiocie absolutorium jest w istocie wyrażeniem przez członków Spółdzielni opinii na temat tego jak oceniają pracę członków Rady Nadzorczej i brak jest uzasadnionych podstaw do tego by odmawiać członkom Spółdzielni prawa do wyrażenia tej oceny. Za chybiony Sąd uznał także zarzut, że głosowanie nad udzieleniem absolutorium członkom Rady naruszało zasady tajności głosowania, gdyż regulacja zawarta w Statucie jako zasadę przyjmuje głosowanie jawne, natomiast głosowanie tajne zastrzeżone jest do głosowań w sprawie wyborów i odwołania członków organów Spółdzielni oraz udzielenia absolutorium poszczególnym członkom zarządu. Odmienna regulacja zawarta w § 10 ust. 3 Regulaminu Walnego Zgromadzenia jako sprzeczna z regulacją Statutową w tym zakresie nie powinna mieć zatem zastosowania w sprawie.

Sąd wskazał, że wnosząc o uchylenia uchwał w sprawie wyborów do Rady Nadzorczej powodowie zarzucali naruszenia procedury dotyczącej tego głosowania poczynając od procedury zgłaszania kandydatów a na liczeniu głosów kończąc. Nie ulegało wątpliwości, zdaniem Sądu, że kandydatury osób wybranych do Rady Nadzorczej zaskarżonymi uchwałami nie zostały zgłoszone w trybie przewidzianym w § 13 ust. 4 Regulaminu i § 30⁽⁵⁾ust. 4 Statutu. Jednak w § 54⁽²⁾ Statutu przewidziany jest alternatywny tryb zgłaszania kandydatów tj. zgłaszanie ich przez Zebrania Osiedlowe Mieszkańców. Ze złożonych do akt protokołów zebrań grup członkowskich poprzedzających Walne Zgromadzenie z czerwca 2011 r. wynikało, że na tych zebraniach podjęte zostały uchwały w sprawie zgłoszenia kandydatów do Rady Nadzorczej. Na zebraniu osiedli (...) zgłoszono: K. Z., H. J., Z. I., K. D.. Na zebraniu grup członkowskich (...) zgłoszono: J. B., T. Ś., J. S. (1). Na zebraniu grup członkowskich S. i U. zgłoszono: J. P. (2) i J.

S. (2). Na zebraniu grup członkowskich Ś. i M. zgłoszono: L. J., H. M., R. S., H. R. i M. P.. Zgłoszenie kandydata w trybie określonym w § 54⁽²⁾ Statutu nie wymagał złożenia dodatkowo pisemnego zgłoszenia z podpisami poparcia 10 osób, skoro poparcie to wyrażone zostało w uchwale Zebrań Osiedlowych. Chybiony okazał się także zarzut, że osoby wybrane do Rady Nadzorczej nie złożyły oświadczeń wymaganych w § 30⁽⁵⁾ ust. 4 Statutu, albowiem Przecza temu oświadczenia złożone do akt. Okoliczności, że wybory do rady Nadzorczej poprzedzone były prowadzeniem agitacji wyborczej przez niektórych członków Zgromadzenia polegającej na rozdawaniu ulotek namawiających do głosowania na poszczególnych kandydatów, nie stoi w sprzeczności z uregulowaniami Statutu, który nie przewiduje zakazu prowadzenia tego rodzaju działalności. Nadto przesłuchani świadkowie zaprzeczali, by tego rodzaju działania agitacyjne miały wpływ na dokonywane przez nich wybory.

Uzasadnione, zdaniem Sądu, okazały się natomiast zarzuty powodów co do naruszenia przepisów regulaminowych dotyczących przechowywania kart do głosowania (§ 10 ust. 6 Regulaminu Walnego Zgromadzenia). Z zeznań powodów, prezesa zarządu pozwanej oraz świadków, dowodów z dokumentów w postaci protokołu z prac komisji mandatowo – skrutacyjnych, protokołów z czynności i posiedzenia komisji skrutacyjnej oraz protokołu z czynności z dnia 20 czerwca 2011 r. wynika, że po zakończeniu każdej części Walnego Zgromadzenia karty z głosowań tajnych wyjęto z urn i umieszczono w kopertach zabezpieczonych banderolami z pieczętką Spółdzielni i podpisami członków Spółdzielni. Komisje złożone z przedstawiciela komisji mandatowo – skrutacyjnej, przedstawiciela Rady Nadzorczej, przewodniczących poszczególnych części Walnego Zgromadzenia i pracownika Spółdzielni umieściły koperty z kartami do głosowania w kasie pancernej w Spółdzielni. Jedynie po I części Walnego Zgromadzenia w dniu 17 czerwca 2011 r. karty do głosowania zostały umieszczone najpierw w szafie biurowej nr(...) w budynku siedziby Spółdzielni, do której klucz powierzono M. M. – przewodniczącemu komisji mandatowo – skrutacyjnej, a następnie w dniu 20 czerwca 2011 r. koperty z kartami do głosowania zostały przeniesione z szafy nr (...) do kasy pancernej. Kluczem do kasy pancernej, w której złożono koperty z kartami do głosowania dysponowała kasjerka zatrudniona w Spółdzielni, a nie jak wymaga tego przepis § 10 ust. 6 Regulaminu przewodniczący poszczególnych części Walnego Zgromadzenia i przewodniczący Rady Nadzorczej bądź jego zastępca. Naruszenie tego przepisu nie mogło jednak, w ocenie Sądu, skutkować uchyleniem zaskarżonych uchwał, skoro ustalone zostało, że pomimo nieprawidłowego przechowywania klucza koperty z kartami do głosowania nie zostały naruszone. Sąd nie doszukał się również naruszenia przepisów statutowych czy regulaminowych przy dokonywaniu czynności liczenia głosów. W szczególności za takie nie uznał okoliczności, że nie wszyscy członkowie komisji skrutacyjnych stawili się na posiedzenie w dniu 4 lipca 2011 r., na którym miało miejsce liczenie głosów czy okoliczności, że każda z 7 wyłonionych komisji otrzymała trzy losowo wybrane koperty zawierające karty do głosowania dotyczące głosowań tajnych. Powodowie nie dowiedli, że w trakcie liczenia głosów doszło do uchybień, które miały wpływ na wyniki poszczególnych głosowań, a zatem podnoszone przez nich zarzuty co do sprzeczności uchwał w sprawie wyborów do Rady Nadzorczej ze Statutem, zdaniem Sądu okazały się bezzasadne.

Co do uchwały nr (...) w sprawie podziału zysków z działalności gospodarczej za rok 2010 Sąd wskazał, że nie narusza ona art. 4 pkt 4 i 6 ust. 1 ustawy o Spółdzielniach Mieszkaniowych, gdyż przepisy ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz zbieżne z nimi regulacje statutowe (§ 57a ust. 2) pozwalają na przeznaczenie zysku z działalności gospodarczej Spółdzielni na pokrycie wydatków związanych z eksploatacją i utrzymaniem nieruchomości.

Sąd podkreślił, że oprócz roszczeń o uchylenie uchwał Walnego Zgromadzenia powodowie wnieśli o ustalenie, że głosowanie w przedmiocie przeprowadzenia wyborów członków Rady Nadzorczej w dniach 17-30 czerwca 2011 było nieważne i zaznaczyli, że żądanie to składają jako odrębne roszczenie. Podstawę prawną tego żądania stanowił więc przepis art. 189 k.p.c. Powodowie winni zatem kumulatywnie wykazać, że mają interes prawny w ustaleniu oraz ustalenie powinno dotyczyć stosunku prawnego lub prawa, a nie okoliczności faktycznej. Dokonując analizy tego przepisu Sąd wskazał, że interes ten istnieje tylko wtedy, gdy powód w potrzebie ochrony swej sfery prawnej, uczynić może zadość przez samo ustalenie istnienia bądź nieistnienia stosunku prawnego lub prawa. Interes ten nie istnieje wówczas, gdy już jest możliwe wytoczenie powództwa o świadczenie, chyba że ze spornego stosunku prawnego wynikają jeszcze dalsze skutki, których dochodzenie w drodze powództwa o świadczenie nie jest możliwe lub nie jest jeszcze aktualne. Skuteczne powołanie się na interes prawny wymaga wykazania, że oczekiwane rozstrzygnięcie

wywoła takie skutki w stosunkach między stronami, w następstwie których ich sytuacja prawna zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania powodowi określonych uprawnień, ryzyko naruszenia w przyszłości jego praw. W przypadku gdy dojdzie już do naruszenia prawa, w związku z którym powodowi służy roszczenie o świadczenie (danie, czynienie, zaniechanie, znoszenie), wyłączona jest możliwość skutecznego wystąpienia z powództwem o ustalenie, skoro sfera podlegająca ochronie jest w takiej sytuacji szersza, a rozstrzygnięcie o różnicy zdań w stanowiskach stron nabiera charakteru przesłankowego. Kryterium interesu prawnego powoda w żądaniu ustalenia nie przesądza o dopuszczalności wytoczenia powództwa z art. 189 k.p.c., decyduje natomiast o tym, czy w konkretnych okolicznościach, powództwo to jest zasadne. Istnienie interesu prawnego stanowi przesłankę merytoryczną rozstrzygnięcia o roszczeniu opartym na art. 189 k.p.c., podlegającą badaniu w każdym stanie sprawy i z urzędu. Konsekwencją niewykazania przez powoda istnienia interesu prawnego jest oddalenie powództwa o ustalenie.

W rozpoznawanej sprawie powodowie nie wskazali, zdaniem Sądu, na czym polega ich interes prawny w zgłoszeniu tego żądania. Powodowie kwestionowali prawidłowość procedur związanych z wyborami do Rady Nadzorczej i w związku z tym wnosili o uchylenie uchwał podjętych w sprawie wyboru członków Rady Nadzorczej. Nie domagali się jednak ustalenia nieważności uchwał w tym przedmiocie do czego byliby uprawnieni na podstawie art. 42 § 2 prawa spółdzielczego w zw. z art. 189 k.p.c. Żądanie ustalenia nieważności głosowań, zdaniem Sądu oznaczało, że powodowie domagali się ustalenia nieważności czynności podejmowanych przez członków Walnego Zgromadzenia w celu podjęcia uchwały a nie samej uchwały. W ocenie Sądu przy tak skonstruowanym roszczeniu należało uznać, że powodowie nie mieli interesu prawnego w wywiedzeniu powództwa, skoro przepisy prawa przewidują roszczenie o skutkach dalej idących. Powodowie reprezentowani byli przez radcę prawnego i nie było podstaw do przyjęcia, że powodowie w istocie zgłaszają żądanie ustalenia nieważności uchwał albowiem domniemanie takie nie miało oparcia w oświadczeniu pełnomocnika złożonym na rozprawie w dniu 22 czerwca 2012 r.

Z tych względów Sąd Okręgowy uznał za bezzasadne zarówno żądania uchylenia uchwał jak też żądanie ustalenia nieważności głosowania.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodu z dokumentów, zeznań świadków i stron. Sąd dopuścił dowody zgłoszone przez strony również po upływie terminu do zgłoszenia wszystkich wniosków dowodowych zakreślonego pod rygorem z art. 207 § 3 k.p.c. (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 3 maja 2012 r.) mając na uwadze okoliczność, że powodowie ostatecznie sprecyzowali swoje żądanie już po upływie terminu do złożenia wniosków dowodowych. Zeznania świadków Sąd uznał za wiarygodne, albowiem w odniesieniu do okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia nie zawierały one znacznych sprzeczności i pozostawały spójne z dowodami z dokumentów. Rozbieżności w treści zeznań poszczególnych świadków związane były, zdaniem Sądu, raczej z odmienną oceną przez świadków okoliczności faktycznych dotyczących przebiegu Walnego Zgromadzenia i prawidłowości stosowanych procedur. Zeznania powodów oraz prezesa zarządu pozwanej w zasadniczych kwestiach również pozostawały spójne z innymi dowodami, a strony różniły się głównie w zakresie oceny faktów. Za wiarygodne Sąd uznał dowody z dokumentów, albowiem ich autentyczność i treść nie była kwestionowana, za wyjątkiem dokumentu zatytułowanego (...) a złożonym przez pozwaną na rozprawie w dniu 19 grudnia 2012 r., który został zakwestionowany przez stronę powodową.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., przy czym mając na uwadze ilość ostatecznie zaskarżonych przez powodów uchwał oraz fakt, że do tej pory powodowie zapłacili jedynie opłatę w kwocie 800 zł do zapłaty nakazał od nich pobrać kwotę 9.000 zł.

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego co do oddalenia powództwa o uchylenie uchwał Walnego Zgromadzenia pozwanej Spółdzielni odbytego w dniach 17-30 czerwca 2011 r. i ustalenie nie zgodzili się powodowie J. P. (1), K. Z., Z. I., M. R. i M. S..

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucili:

I. naruszenie prawa materialnego, a mianowicie:

- art. 42 ustawy z dnia 16 września 1982r. Prawo spółdzielcze poprzez przyjęcie, że powodowie nie dochowali terminowi ustawowemu do zaskarżenia uchwał,
- art. 6 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że powodowie w sposób nie wystarczający wykazali zasadność swoich roszczeń;

II. naruszenie przepisów postępowania, w szczególności:

- art. 189 k.c. poprzez jego niezastosowanie objawiające się przyjęciem, że powodowie nie sprecyzowali swojego żądania w zakresie stwierdzenia nieważności uchwał,
- art. 233 k.p.c. - sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego,
- naruszenie zasady równości stron postępowania - art. 7 § 2 ustawy z dnia 20.06.1985 r. prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz.U. z 1994 r. Nr 7, poz.25 z późn. zm.) poprzez jednostronne zebranie i rozważenie materiału dowodowego oraz oparcie rozstrzygnięcia jedynie na zapewnieniach pozwanej,
- przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów poprzez wskazanie, iż przedłożone dowody są wystarczające dla stwierdzenia zasadności roszczeń powodów, w szczególności przyjęcie korzystnej dla powodów oceny okoliczności wątpliwych,
- sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego materiału dowodowego.

Z tego względu wniesli o zmianę wyroku poprzez wydanie orzeczenia zgodnego z żądaniem pozwu oraz zasądzenie na rzecz powodów od pozwanej kosztów postępowania za obie instancje z uwzględnieniem kosztów zastępstwa radcowskiego według norm przepisanych ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I-instancji z pozostawieniem temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania odwoławczego.

Pismem z dnia 7 października 2013 r. pełnomocnik powodów ograniczył apelację określając jej zakres przedmiotowy do zaskarżenia uchwały Nr (...) w sprawie uchylenia uchwały Walnego Zgromadzenia Nr (...) z dnia 7 lipca 2010 r. oraz ustalenia wyboru nowego składu Rady Nadzorczej za nieistniejący – nieważny. W pozostałym zakresie co do pkt. I wyroku cofnął apelację. Jednocześnie cofnął apelację w całości w imieniu Z. I.. W związku z tym Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 14 października 2013 r. umorzył częściowo postępowanie apelacyjne w zakresie apelacji powodów J. P. (1), K. Z., M. R. i M. S., w jakim została ona cofnięta oraz w całości co do apelacji Z. I..

Pozwana Spółdzielnia wniosła o oddalenie apelacji powodów.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powodów J. P. (1), K. Z., M. R. i M. S. okazała się częściowo zasadna – w zakresie w jakim Sąd Okręgowy oddalił powództwo o ustalenie z powodu błędnego przyjęcia, iż skarżący nie wykazali interesu prawnego w sformułowanym przez nich żądaniu. Skutkować to musiało uchyleniem zaskarżonego wyroku w tym zakresie, gdyż nie została rozpoznana istota sprawy – z przyczyn które wskazane zostaną poniżej. Natomiast za bezzasadne Sąd Apelacyjny uznał zarzuty skarżących w zakresie oddalenia powództwa o uchylenie uchwały Nr (...) i w tej części apelację jako bezzasadną należało oddalić.

Na wstępie wskazać należy, że skutecznie wyrok Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 28 maja 2013 r. został zaskarżony jedynie przez J. P. (1), K. Z., M. R. i M. S. i to w zakresie oddalenia powództwa o uchylenie uchwały Nr(...) w sprawie uchylenia uchwały Walnego Zgromadzenia Nr (...) z dnia 7 lipca 2010 r. oraz o ustalenie, że uchwała w

przedmiocie wyboru w dniach 17 – 30 czerwca 2011 r. nowego składu Rady Nadzorczej przez Walne Zgromadzenie pozwanej jest nieważna.

Co prawda apelacja skarżących w zakresie podnoszonych zarzutów jest bardzo ogólnikowa i przywołuje głównie poglądy doktryny oraz orzecznictwa bez odniesienia się do stanu faktycznego sprawy, jednak należy zgodzić się z jej zarzutem, że Sąd I instancji oddalając powództwo o ustalenie dopuścił się naruszenia art. 189 k.p.c. w zw. z art. 42 § 2 ustawy Prawo Spółdzielcze, jak również naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., gdyż zadowolił się wybiórczo przedstawionymi przez pozwaną dokumentami co do wyboru nowego składu rady nadzorczej oraz w sposób niezwykle wybiórczy a nie wszechstronny ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy. Nie mogło dojść natomiast do naruszenia przez Sąd art. 7 § 2 ustawy z dnia 20.06.1985 r. prawo o ustroju sądów powszechnych, gdyż przepis ten nie zawiera paragrafu drugiego i reguluje zupełnie odmienne kwestie.

Przede wszystkim Sąd Apelacyjny nie podziela poglądu Sądu Okręgowego, iż „powodowie domagając się ustalenia, że głosowanie w przedmiocie przeprowadzenie wyborów członków Rady Nadzorczej w dniach 17 - 30 czerwca 2011 r. było nieważne, nie domagali się ustalenia nieważności uchwał w tym przedmiocie, lecz jedynie ustalenia nieważności czynności podejmowanych przez członków Walnego Zgromadzenia w celu podjęcia uchwały a nie samej uchwały”. Po pierwsze wskazać należy, iż strona pozwana nigdy nie przedłożyła uchwały, czy też uchwał w przedmiocie wyboru członków Rady Nadzorczej, którego dokonało Walne Zgromadzenie pozwanej w dniach 17 – 30 czerwca 2011 r. a jedynym wyrazem, iż taka uchwała została podjęta jest „Protokół z prac Kolegium Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) które odbyło się w dniu 11 lipca 2011 r.”, w którym to w pkt I. – „Wyniki głosowań tajnych, I. Głosowanie nad wyborem członków do Rady Nadzorczej” wskazano: „Zebrani członkowie Komisji Mandatowo – Skrutacyjnych stwierdzili, że poszczególni kandydaci do Rady Nadzorczej otrzymali następującą ilość głosów” i wskazano te ilości (k.143 – 145 akt), a następnie: „Zebrani członkowie Komisji Mandatowo Skrutacyjnych stwierdzili, że do Rady Nadzorczej wybrano następujące osoby” i wskazano te osoby podając liczbę głosów, jakie otrzymały (k.145). Odrębnej uchwały, tak jak to miało miejsce w przypadku uchwał o zatwierdzeniu sprawozdań, podziału zysku, oznaczenia najwyższej sumy zobowiązań, wprowadzenia zmian do Statutu, podziału środków, uchylenia uchwały Nr (...), ustalenia priorytetów, udzielania absolutorium członkom Zarządu czy Rady Nadzorczej – w przypadku wyboru do Rady Nadzorczej pozwana nie przedstawiła wskazując (k.251), iż „wybory do Rady Nadzorczej zakończyły się podliczeniem głosów i ustaleniem danych tych 13 kandydatów, którzy otrzymali największą ilość głosów. Wynik wyborów nie przybrał formy uchwały, gdyż Kolegium żadnych uchwał nie podejmuje” (co nie przeszkodziło pozwanej przedstawieniu uchwał np. w przedmiocie udzielenia absolutorium dla członków zarządu czy absolutorium dla rady nadzorczej, gdzie również głosy obliczało Kolegium). Powodowie w sposób opisowy wskazali zatem, że domagają się ustalenia, że głosowanie w przedmiocie przeprowadzenie wyborów członków Rady Nadzorczej w dniach 17 - 30 czerwca 2011 r. było nieważne, gdyż dysponowali jedynie protokołem, z którego wynikało, kto został wybrany do tej Rady i z jaką ilością głosów, nie dysponowali zaś wyraźnie wyartykułowaną uchwałą w tym przedmiocie. Nie oznacza to oczywiście, iż takie wybory nie miały miejsca. Zgodnie z § 30³ Statutu pozwanej, obowiązującego w dniu wyborów, „uchwałę uważa się za podjętą, jeżeli była poddana pod głosowanie wszystkich części Walnego Zgromadzenia, a za uchwałą opowiedziała się wymaga w ustawie lub Statucie większość ogólnej liczby członków uczestniczących w Walnym Zgromadzeniu”. Natomiast z § 30⁴ ust. 1 Statutu wynika, że „w ciągu 10 dni po odbyciu ostatniej części Walnego Zgromadzenia, Kolegium w składzie: przewodniczący i sekretarze poszczególnych części Walnego Zgromadzenia na podstawie protokołów z tych zebrań autoryzują treść podjętych uchwał oraz potwierdzają, które uchwały zostały podjęte”. Z powyższych przepisów wynika więc, że Protokół z prac Kolegium Walnego Zgromadzenia pozwanej może być uznany, przy spełnieniu warunków wskazanych wyżej, za uchwałę i nie stoi temu na przeszkodzie fakt, iż to „potwierdzenie” nie nosi nazwy „uchwała”. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, formułując powództwo o ustalenie, powodom chodziło o wyeliminowanie, z powodu nieważności z przepisami prawa, aktu (uchwały) o wyborze członków Rady Nadzorczej pozwanej. Ponadto, gdyby nawet przyjąć, że z treści oświadczenia złożonego przez pełnomocnika powodów na rozprawie w dniu 22 czerwca 2012r. wynikało, że domaga się on ustalenia nieważności czynności podejmowanych przez członków Walnego Zgromadzenia w celu podjęcia uchwały (czego Sąd Apelacyjny, z przyczyn wskazanych wyżej, nie podziela), a nie samej „uchwały”, to umknęło uwadze Sądu Okręgowego, iż pełnomocnik na rozprawie w dniu 22 czerwca 2012r. oświadczył, że nie zgłasza jedynie „żądania opisanego w piśmie z 29.03.2012 r.

jako unieważnienia w całości przeprowadzonych głosowań, jednak wnosi o ustalenie, że głosowanie przeprowadzone w sprawie wyborów członków rady nadzorczej w dniach 17 – 30/06/2011 było nieważne i zgłasza to jako odrębne żądanie”. Ani pełnomocnik, ani powodowie nigdy nie cofnęli zaś żądań zgłoszonych innymi pismami, w szczególności pismem z 13 lipca 2011 r. (k.10 – 11 akt), gdzie powodowie wyraźnie wskazali, że domagają się „unieważnienia” (a więc ustalenia nieważności) uchwały o wyborze Rady Nadzorczej „z powodu naruszeń prawa wewnętrznego oraz Ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych z dnia 15 grudnia 2000 r. z późniejszymi zmianami”.

Okoliczności te powodują, iż Sąd Okręgowy błędnie przyjął, że powodowie nie domagali się ustalenia nieważności, w oparciu o art. 42 § 2 ustawy Prawo spółdzielcze, wyboru członków Rady Nadzorczej przez Walne Zgromadzenie pozwanej Spółdzielni, które odbyło się w dniach od 17 do 30 czerwca 2011 r. Podkreślić bowiem należy, jeśli uchwała jest nieważna, to każdy członek spółdzielni ma interes prawny w tym, aby ją podważyć. Jeżeli bowiem członek spółdzielni ma prawo zaskarżyć uchwałę wytaczając powództwo o jej uchylenie (art. 42 § 3 i 4 pr. spół.), to oczywisty staje się jego interes prawny we wniesieniu powództwa ustalającego (art. 189 k.p.c.), mającego taki sam cel unicestwienia uchwały sprzecznej z prawem (por. wyrok SN z 15.07.2010, IV CSK 24/10). Co więcej w przypadku zbiegu podstaw z art. 42 § 2 i 3 ustawy z 1982 r. - Prawo spółdzielcze pierwszeństwo ma nieważność bezwzględna będąca wynikiem sprzeczności uchwały z ustawą. Oznacza to, że sprzeczność uchwały ze statutem może stanowić podstawę uchylenia uchwały tylko wówczas, gdy nie jest ona równocześnie sprzeczna z ustawą. Uchwała sprzeczna z prawem jest bowiem nieważna z mocy prawa, co może być tylko przedmiotem ustalenia, przy spełnieniu przesłanki istnienia interesu prawnego w tym ustaleniu. Żądanie uchylenia takiej uchwały jest zaś bezprzedmiotowe. W przeciwieństwie bowiem do przepisu art. 42 § 3 pr. spół., gdzie wystarczy, by uchwała była sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godziła w interesy spółdzielni albo miała na celu pokrzywdzenie jej członka, ustalenia nieważności można się domagać tylko wtedy, gdy jest ona sprzeczna z ustawą. Pod tym kątem Sąd Okręgowy roszczenia powodów o ustalenie nieważności wyboru członków Rady Nadzorczej pozwanej jednak w ogóle nie badał, bezzasadnie przyjmując, że powodowie nie mają interesu prawnego w dochodzeniu roszczenia o ustalenie. Zgodzić zatem należy ze skarżącymi, iż Sąd Okręgowy dopuścił się przez to naruszenia art. 189 k.p.c. w zw. z art. 42 § 2 pr. spół. Nie zbadał bowiem, czy wybór ten został dokonany zgodnie z art. 8³ ust. 8 i art. 8² ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz.U. z 2003 Nr 119, poz. 1116 ze zm. w brzmieniu z daty podejmowania uchwał) i związanymi z tym przepisem uregulowaniami Statutu i Regulaminu pozwanej Spółdzielni. Powodowie w takcie procesu konsekwentnie twierdzili przecie, że wybór członków rady nadzorczej dokonany został bez poszanowania przepisów prawa od procedury zgłaszania kandydatów poczynając, na obliczaniu głosów kończąc.

Słusznie też powodowie zarzucają w apelacji, że Sąd dokonując ustaleń faktycznych w znacznej części oparł się na twierdzeniach strony pozwanej, a nie przedstawionych przez nią dowodach. W szczególności w ogóle nie odniósł się nie tylko do zeznań części świadków np. W. C. (2), M. D., J. W., z których wynikało, iż liczenie głosów naruszało przepisy prawa, ale i nie ustalił, czy po każdej z części zebrań Walnego Zgromadzenia były sporządzone protokoły komisji skrutacyjnych, zgodnie z § 29 ust. 1 i 3 Statutu i nie zażądał ich złożenia do akt sprawy. Wskazać bowiem należy, że pozwana do akt złożyła tylko protokoły „w sprawie zabezpieczenia kart do głosowania i przechowywania ich do czasu przeprowadzenia spotkania członków poszczególnych Komisji Mandatowo – Skrutacyjnych w dniu 4 lipca 2011 r.” – z których jednak nie wynika rodzaj i liczba kart do głosowania zdeponowanych w poszczególnych kopertach, jedną opieczętowaną kopertę komisji skrutacyjnej oraz jeden protokół „z czynności i posiedzenia Komisji Skrutacyjnej wybranej na VII części Walnego Zgromadzenia Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w S. z dnia 30 czerwca 2011 r. – z którego wynika, że Komisja otrzymała 167 pustych kart do głosowania w kolorze czerwonym a urny wrzucono 77 kart. Pozwana nie przedłożyła natomiast, a Sąd ich nie zażądał, protokołów odpowiadających wymogom § 29 ust. 1 pkt Statutu pozwanej, chociaż z niektórych protokołów z poszczególnych części Walnego Zebrania wynika, że przynajmniej w zakresie ustalenia, czy Zebranie zostało zwołane prawidłowo, były one sporządzone (np. zapis w Protokole z I części Walnego Zgromadzenia). Sąd nie ustalał i nie dociekał, czy zostały sporządzone protokoły z których wynikałoby, ile kart do głosowania wydano, ile zostało wyjętych z urn, dlaczego przeliczenia głosów na kandydatów do Rady Nadzorczej poszczególne komisje skrutacyjne nie dokonały w dniu, kiedy wybory miały miejsce. Podkreślić bowiem należy, że w oparciu o przedłożone przez stronę pozwaną protokoły i jedna kopertę, w której

przechowywana była część kart do głosowania, w żaden sposób nie da się ustalić, ile faktycznie kart do głosowania wrzucono do urn w poszczególnych dniach w przedmiocie wyboru członków Rady Nadzorczej pozwanej, a tym samym – czy na spotkaniu Komisji Mandatowo Skrutacyjnych w dniu 4 lipca 2011 r. przeliczono wszystkie oddane w tej materii głosy, gdyż nawet w protokole z posiedzenia Komisji z tego dnia brak zapisu, ile kart do głosowania i jakich znajdowało się w otwieranych kopertach, pozwana nadto z tego dnia przedłożyła tylko jeden zbiorczy protokół z liczenia głosów a nie protokoły każdej z siedmiu wyłonionych wówczas komisji. W sytuacji zatem, gdy z jednego dnia koperty z kartami do głosowania przez jakiś czas były przechowywane w zwykłej szafie, zaś w kolejnych dniach klucz do szafy pancernej, gdzie były przechowywane wszystkie koperty, nie był w wyłącznej gestii przewodniczących, lecz miała go kasjerka, gdzie brak protokołów z liczbą zdeponowanych w poszczególnych kopertach kart do głosowania, protokołów otwarcia tych kopert, opisu nie tylko ich stanu i ilości kart do głosowania, które według opisu nich powinny się znajdować i porównania z faktyczną ich ilością, w sytuacji gdy strona pozwana nie przedłożyła nie tylko protokołów komisji skrutacyjnych z poszczególnych dni sporządzonych zgodnie z § 29 ust. 1 pkt 1 Statutu, ale nawet protokołów poszczególnych komisji skrutacyjnych z dnia 4 lipca 2011 r. - lecz jeden protokół zbiorczy - okoliczność, czy faktycznie przeliczono wszystkie głosy oddane w przedmiocie wyborów członków Rady Nadzorczej pozwanej, zdaniem Sądu Apelacyjnego na podstawie tak wybiórczego materiału dowodowego, nie poddaje się weryfikacji, a uchybienia należałoby zakwalifikować jako rażące. Sąd nie wskazał też, w oparciu o jakie przepisy przyjął, iż było możliwym powołanie na nowo komisji skrutacyjnych w dniu 4 lipca 2011 r. i to w innej liczbie niż pierwotnie ustalona, a nadto nie przez organ Walnego Zgromadzenia, nie odniósł się też do zarzutu skarżących, że naruszony został art.8² u.s.m., skoro jeden z kandydatów został wybrany na trzecia kadencję, mimo iż sam poczynił w tym zakresie ustalenia, które nie zostały zakwestionowane przez stronę pozwaną.

Te wszystkie uchybienia skutkować musiały uchyleniem, w oparciu o art. 386 § 4 k.p.c., zaskarżonego wyroku w tej części. Treścią normy prawnej zawartej w tym przepisie jest bowiem upoważnienie do wydania przez sąd odwoławczy orzeczenia kasatoryjnego w określonych sytuacjach procesowych, jako wyjątku od zasady orzekania co do meritum sporu w tym postępowaniu. W szczególności, orzeczenie kasatoryjne zapaść może, gdy sąd pierwszej instancji zaniechał rozważenia poddanych przez strony pod osąd żądań i twierdzeń, bądź postępowanie dowodowe zawiera takie braki, iż uzupełnienie postępowania przez sąd odwoławczy w istocie zmierzałoby do zastąpienia w całości w tym zakresie sądu I instancji. Konieczne staje się wówczas wydanie orzeczenia przewidzianego tym przepisem, ponieważ ocena po raz pierwszy poddanych przez strony pod osąd żądań, twierdzeń oraz dowodów, a następnie wydanie orzeczenia co do istoty sprawy, ograniczyłoby merytoryczne rozpoznanie sprawy do jednej instancji, naruszając prawa stron wynikające z zasady dwuinstancyjności postępowania a wskazanej w art. 78 i 176 ust. 1 Konstytucji. Podkreślić bowiem należy, że skoro w niniejszej sprawie Sąd I instancji powództwo oddalił tylko z powodu błędnego przyjęcia, iż powodowi nie mają interesu prawnego w sformułowanym przez nich powództwie o ustalenie, bez dokonania oceny, czy w istocie zaskarżona „uchwała” w przedmiocie wyborów członków Rady Nadzorczej pozwanej jako sprzeczna z ustawą jest nieważna, czyniąc przy tym ustalenia na podstawie wybiórczo złożonych dokumentów i protokołów, nie dokonując oceny wszystkich przeprowadzonych dowodów i nie odnosząc się do wszystkich zarzutów powodów, to tym samym przyjmując należy, że Sąd ten nie rozpoznał istoty sprawy.

Dalej idącą apelację powodów uznać należało jednak za bezzasadną. Nie ulega bowiem w sprawie wątpliwości fakt, że Walne Zgromadzenie pozwanej odbyło się w ośmiu częściach w dniach 17 – 30 czerwca 2011 r. a Kolegium potwierdziło wyniki głosowań w dniu 4 lipca 2011 r. Powodowie nie kwestionowali też, że uczestniczyli w Walnym Zgromadzeniu. Nie budzi też żadnej wątpliwości, że powodowie rozszerzyli swoje żądanie o uchylenie uchwały Nr (...) w sprawie uchylenia uchwały Nr (...) dopiero pismem z dnia 2 marca 2012 r., gdyż pozew złożony w dniu 5 lipca 2011 r. takiego żądania nie zawierał. Tym samym słusznie Sąd Okręgowy uznał, że żądanie to zostało zgłoszone po upływie sześciotygodniowego terminu, o jakim mowa w art. 42 § 6 ustawy Prawo spółdzielcze. Skutkiem uchybienia tego terminu, który jest terminem prawa materialnego, jest utrata roszczenia w zakresie zaskarżenia tej uchwały, co skutkowało oddaleniem powództwa. Sąd Okręgowy co prawda błędnie wskazał, że powodowie w tym zakresie powództwo rozszerzyli dopiero w dniu 5 marca 2012 r., jednak jest to okoliczność bez znaczenia dla przyjęcia, że nie dochowali sześciotygodniowego terminu, skoro termin ten upłynął już w sierpniu 2011 r. Skarżący, poza wskazaniem

błędnej daty 5 marca 2012 r., przyjętej przez Sąd, w swojej apelacji nie podnieśli żadnych innych argumentów, tym samym ich apelację w zakresie oddalenia powództwa o uchylenie uchwały Nr (...)uznać należało za bezzasadną.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy obowiązkiem Sądu I instancji będzie w pierwszej kolejności ustalenie, czy i jakie dokumenty i protokoły – w szczególności przez komisje skrutacyjne wybrane na poszczególnych częściach obrad Walnego Zgromadzenia – zostały sporządzone, mając przy tym na uwadze art. 8² ust. 3 i 8³ ust. 6 ustawy o spółdz. mieszk. w zw. z § 29 Statutu pozwanej oraz zażąda ich przedłożenia i tym samym ustali, czy wybory do Rady Nadzorczej pozwanej odbyły się zgodnie z obowiązującymi w tej dacie przepisami prawa. Ustalenia te poczyni w szczególności w zakresie okoliczności, jaką ilość kart do głosowania wydano, jaką wyjęto z urn, a tym samym czy dokonano przeliczenia wszystkich oddanych głosów na poszczególnych kandydatów do rady nadzorczej. Czy i w jakim zakresie przeliczenia głosów dokonały poszczególne komisje skrutacyjne bezpośrednio po dokonanych wyborach, czy w zakresie obliczania głosów poszczególne komisje sporządziły stosowne protokoły (w tym z dnia 4 lipca 2011 r.). Po uzupełnieniu postępowania dowodowego Sąd dokona wszechstronnej oceny tak zebranego materiału dowodowego w kontekście zgłoszonego przez apelujących żądania o ustalenie, mając na uwadze wyrok Sądu Apelacyjnego. W kontekście ustalenia nieważności uchwały Sąd odniesie się też do zarzutu apelujących, iż jeden z członków rady nadzorczej wybrany został na trzecią kadencję. Jak to bowiem wskazano na wstępie w przeciwieństwie do przepisu art. 42 § 3 pr. spółdz.(który był przedmiotem rozważań Sądu), gdzie wystarczy, by uchwała była sprzeczna z postanowieniami statutu bądź dobrymi obyczajami lub godziła w interesy spółdzielni albo miała na celu pokrzywdzenie jej członka, ustalenia nieważności można się domagać tylko wtedy, gdy jest ona sprzeczna z ustawą. Okoliczność ta nie była zaś przedmiotem rozważań Sądu, chociaż podkreślić należy, iż zdaniem Sądu Apelacyjnego, brak możliwości weryfikacji liczby kart do głosowania w przedmiocie wyboru nowego składu rady nadzorczej wrzuconych do urn na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia pozwanej, uniemożliwiłby ustalenie, czy dokonano przeliczenia wszystkich głosów i tym samym kogo wyborcy do rady nadzorczej wybrali.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. orzekł jak w pkt. I wyroku, a w pozostałej części apelację jako bezzasadną, zgodnie z art. 385 k.p.c. oddalił. Rozstrzygnięcie o kosztach w zakresie niezaskarżonym było już przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Apelacyjnego w wyniku rozpoznanych zażaleń (pkt III i IV wyroku Sądu Okręgowego), natomiast w zakresie zaskarżonym rozstrzygnięcie o kosztach Sąd Apelacyjny, zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c., pozostawił Sądowi I instancji.

Mirosława Gołuńska Danuta Jezierska Edyta Buczkowska - Żuk